

GÜRCİSTAN'DA ARTAN ÇİN VARLIĞI

Seyda Nur OSMANLI

Misafir Araştırmacı

Analiz No : 2025 / 19

29.04.2025

Gürcistan, Çinin Güney Kafkasya politikası açısından önemli bir yere sahiptir. 2015 yılında Asya Altyapı Yatırım Bankasına üye olan Gürcistan, 2016 yılında Çinin kapsamlı girişimi olan Kuşak ve Yol Girişiminin (KYG) katılımcısı olmuştur. Böylece Gürcistan Orta Koridorun da katılımcısı haline gelmiştir. 2017 yılında ise Çin ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalayarak Çinin Güney Kafkasya bölgesinde serbest ticaret anlaşması imzaladığı ilk ülke olmuştur. Gürcistanın Çin ile son yıllardaki ilişkilerini değerlendirmek için Tiflis yönetiminin yakın dönemde takip ettiği dış politikaya kısaca değinmek gerekmektedir.

Gürcistan dış politikası AB ve ABD yanlısı dış politika anlayışı ile Rusya yanlısı dış politika anlayışı arasında iki farklı uç arasında şekillenmiştir. 2000lerin başında AB ve ABD yanlısı politikalar takip eden Tiflis yönetiminin dış politika vizyonunda rol oynayan iki önemli gelişme olmuştur. Birincisi 2008 Rusya-Gürcistan Savaşı ve savaşın ardından Güney Osetya ve Abhazyanın işgal edilmesidir. İkinci önemli gelişme ise 2022 yılındaki Rusya-Ukrayna Savaşıdır. Gürcistan iktidarında dördüncü döneminde olan Gürcü Rüyası Partisi; özellikle Ukrayna Savaşı sonrasında, ülkeyi Rusyaya karşı konumlandırmak yerine pragmatik bir dış politika anlayışı geliştirmiştir. Bu durum AB ve ABDnin tepkisine yol açarken aynı zamanda iç politikada ciddi bir muhalefete, Rusya karşıtlığına da yol açmıştır. Özellikle ülkedeki Batı etkisini azaltmak için gündeme gelen yabancı ajan yasası olarak da bilinen yabancı etkinin şeffaflığı yasası, muhalefetin sert tepkisine neden olurken Ekim 2024de gerçekleşen parlamento seçimleri sırasında, başta Gürcistan Cumhurbaşkanı ve Batılı liderler olmak üzere, seçime Rusyanın müdahale ettiği iddiaları, Gürcistan muhalefetinin aylarca süren gösterilerine sebep olmuştur.[1]

Rusya ile pragmatik bir anlayışla ilişkiler yürüten ve Rusyaya uygulanan yaptırımlara katılmayan Gürcistan, AB üyeliği hedefinden de vazgeçmemiştir. Neticede, Tiflis yönetiminin söz konusu dış politikası çok vektörlü dış politika olarak anılmaktadır. Bu bağlamda son dönemde Gürcistan, Batı ve Rusya dışında bir başka aktör olan Çin ile de ilişkilerini geliştirmektedir. Çin, statükodan yana olan dış politika vizyonu çerçevesinde,

2008 Savaşı sonrasında Güney Osetya ve Abhazyanın bağımsızlığını tanımamakla beraber, Rusya karşıtı bir açıklamada bulunmaktan da kaçınmıştır. 2024 yılında Güney Osetya Sorunu ile ilgili BM oylamasına katılmamıştır. 2017 yılında Gürcistan ve Çin arasında imzalanan STAya rağmen Gürcistan ve Çin arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerde ciddi bir sıçrama görülmemiştir. Öte yandan, Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında Rusyaya uygulanan yaptırımlar, Rusyadan geçen Kuzey Koridoru yerine Gürcistanın da dahil olduğu Orta Koridoru, Çin için yeniden öne çıkarmıştır.

2023 yılına gelindiğinde Çin ve Gürcistan ilişkilerinde önemli bir dönüm noktası yaşanmıştır. 2023 yılında Çin ve Gürcistan Stratejik Ortaklık Anlaşması imzalamış ve böylece iki ülke arasındaki ilişkiler, stratejik ortaklık seviyesine yükseltilmiştir. Çinin, Gürcistanı stratejik ortak olarak tanımlaması; Çinin Güney Kafkasya politikasında, yeni bir yönelim olarak yorumlanmıştır.[2] Stratejik Ortaklık Anlaşmasıyla; ekonomik, ticari, altyapı yatırımlarının yanı sıra eğitim ve kültür alanlarında da iş birliğinin arttırılması hedeflenmiştir. Gürcistanın; Küresel Kalkınma Girişim, Küresel Medeniyet İnisiyatifi ve Küresel Güvenlik Girişimini desteklediği belirtilmiştir. Ayrıca, Orta Koridor yatırımlarının güçlendirilmesi de gündeme gelmiştir. Böylece Gürcistan; Türkiye, Kazakistan ve Azerbaycan gibi Orta Koridor ülkeleri ile iş birlikleri geliştirerek lojistik ağını güçlendirmeye çalışmıştır.[3] Tiflis yönetimi Güney Kafkasyada lojistik merkezi haline gelmek için çeşitli girişimlerde bulunmuş ve bölgedeki başta Zengezur Koridoru olmak üzere, alternatif güzergahların oluşturulması fikrine ise sıcak bakmamıştır.[4]

Gürcistanın sınırlı denizcilik kapasitesi, ülkenin lojistik merkezli politika hedeflerine bir engel teşkil etmektedir. Eski Başbakan Mikheil Saakaşvili döneminde bu soruna yönelik olarak, ilk kez Sovyetler döneminde gündeme gelen Anakliada bir liman inşası çalışmaları başlamıştır.[5] 2016 yılında, ABD-Gürcistan ortaklığındaki konsorsiyum Anakliada liman inşası ihalesini kazanmıştır. Ancak liman inşası mali ve politik pek çok anlaşmazlığa neden olmuş ve neticede 2020 yılında resmen iptal edilmiştir. 2024 yılında liman inşası için yeniden ihale yapılmış ve Gürcistanın %51ine sahip olması kararlaştırılırken %49una Çin-Singapur ortaklığındaki konsorsiyum sahip olarak liman ihalesini kazanmıştır.

Çinin olduğu konsorsiyumun ihaleyi kazanması ile, Anaklia limanı, KYG için önemli bir bağlantı noktası haline gelmiştir. Çin'in Gürcistan Büyükelçisi, Gürcistanın Orta Koridor için önemini belirtirken Anaklia limanının bu bağlantıdaki son çivi olabileceğini ifade etmiştir.[6] Böylece Anaklia Limanı Çin için, Orta Koridora yeni bir güzergah ekleyerek Çinin bağlantı yollarını çeşitlendirmiştir. Aynı zamanda Gürcistanda ve daha genel anlamda Güney Kafkasyada Çin varlığının artmasına yol açmıştır. Eğitim alanında, 2023 yılında bir mutabakat zaptı imzalanarak Çincenin tanıtılmasına karar verilmiştir. Nisan 2025te bu anlaşmayla bağlantılı olarak Çincenin ikinci dil olarak okullarda tanıtılmasına karar verildiği duyurulmuştur.[7] Böylece Çin, kültürel etki alanı kazanmıştır. 2024 yılında iki ülke, karşılıklı olarak vize muafiyeti konusunda anlaşmıştır.[8] Bu sayede halklar arasında kültürel ilişkilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çinin Gürcistandaki diğer yatırımlarından bazıları, Kuzey-Güney Koridoru olarak da anılan Kvesheti-Kobi otoyolu ve Tiflis ve Batum şehirlerini birbirine bağlayan Rikoti otoyoludur. KYG yatırımları kapsamındaki altyapı projelerinin Gürcistana kalkınma hizmeti sunmasıyla, iktidardaki Gürcistan Rüyası Partisine ülkedeki muhalefetle başa çıkmasında alan açtığı

ileri sürülmektedir.[9] Ayrıca Tiflis yönetimi, son dönemde başta Huawei olmak üzere çeşitli Çinli teknoloji şirketi ile iş birliği geliştirmiştir. Bu durum Gürcistanın Çinden veri güvenliği olmayan teknolojiler satın alarak ABD ile 2021 yılında 5G yatırımları hakkında imzaladığı anlaşmayı bozması olarak yorumlanmıştır.[10] Ayrıca söz konusu teknolojilere muhalefetin protestoları nedeniyle ihtiyaç duyulduğu iddia edilmiştir.[11] Bu durum Gürcistanın Batı ile ilişkilerinde sorun alanı olarak ortaya çıkmaktadır.

2017 yılında Çin ile STA imzalayan Tiflis yönetimi, 2014 yılında AB ile imzalamış olduğu Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Alanı anlaşması ile hem AB hem de Çin ile serbest ticaret anlaşması imzalayan tek ülke konumundadır. Öte yandan Tiflisin başta gerçekleşen son seçimler olmak üzere Rusya ile ilişkilerini sıklıkla eleştiren Brüksel, Pekin yönetimi ile Tiflisin var olan ilişkisini açıkça bir tehdit olarak ifade etmemiştir. Bu durum, Gürcistanın Çin ile ilişkilerini çok vektörlü dış politika olarak değerlendirmesine olanak tanımaktadır. Ülkedeki son parlamento seçimleri sonrası Batının yaptırımlarına maruz kalan Gürcistan için Çin, ekonomik gücünün de etkisiyle dengeleyici bir partner olarak öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak, Gürcistan Çinin Güney Kafkasya bölgesinde ilk Serbest Ticaret Anlaşması ve ilk Stratejik Ortaklık Anlaşması imzaladığı ülkedir. Gürcistan ile 2023 yılından itibaren güçlenen ilişkiler Çine; Orta Koridoru güçlendirme ve Karadenizdeki Anaklia limanı ile Avrupa ülkelerine yeni bir bağlantı rotası sağlama imkanları sunmaktadır. Böylece Çin, Gürcistan ile yürütülen ilişkiler sayesinde Güney Kafkasyada varlığını arttırmıştır. Gürcistan açısından ise, Rusya ve Batı arasında seçim yapmaya zorlanan dış politika araçlarını çeşitlendirerek çok vektörlü dış politika anlayışını ve pragmatik dış politika stratejilerini güçlendirme imkanı sunmaktadır. Ancak Çin ile ilişkiler; Rusya ve Çinin yakın ilişkilerinden dolayı Tiflis yönetiminin başta AB üyeliği hedefi olmak üzere, Batı ile var olan dış politika hedeflerinden uzaklaştığı algısı şeklinde bir risk oluşturabilir. Tiflis yönetimi mevcut hedeflerini gerçekleştirmek istiyorsa, söz konusu riski aşmak için dengeli bir dış politika takip etmek durumundadır. Öte yandan Çin ile güçlü ekonomik ve ticari ilişkilere sahip her çoğu ülkede olduğu gibi, Çin lehine ticaret açığı verme gibi riskler bulunmaktadır. Ayrıca, Gürcistandaki akıllı şehir yatırımları gibi dijital yatırımlar; otoriterlik, gözetleme teknolojileri gibi Batı eleştirilerine neden olmaktadır.

*Görsel: *https://www.basenton.com/tr/shipping-from-china-to-georgia/*

[1] Ramin Sadık, İki Ateş Arasında Sıkışmış Gürcistan, *Fikir Turu*,9 Aralık 2024, https://fikirturu.com/jeo-politika/iki-ates-arasinda-sikismis-gurcistan/

[2] Greater Consensus on Improving the Middle Corridor, *IISS* ,December 2023 Volume 29 Comment 39, https://www.iiss.org/publications/strategic-comments/2023/greater-consensus-on-improving-the-middle-corridor/

[3] Full text: Joint Statement of the People's Republic of China and Georgia on Establishing a Strategic Partnership, *Embassy of the Peoples Republic of China in Georgia*, 7 Ağustos 2023, http://ge.china-embassy.gov.cn/eng/xwdt/202308/t20230807_11123383.htm

[4] Ramin Sadık, İki Ateş Arasında Sıkışmış Gürcistan, *Fikir Turu*, 9 Aralık 2024, https://fikirturu.com/jeo-politika/iki-ates-arasinda-sikismis-gurcistan/

[5] Maximilian Hess, Maia Otarashvili, Georgias Doomed Sea Port Ambitions: Geopolitics of the Cancelled Anaklia Project, *Foreign Policy Research Institute*, Ekim 2020.

[6] Ivan Nechepurenko, Plans for a Chinese Port Roil the Politics of a Former Soviet Nation, *The New York Times,* 13 Mart 2025, https://www.nytimes.com/2025/03/13/world/europe/china-georgia-port.html

[7] Georgia to Introduce Chinese as a Second Language in Schools amid Strengthening Ties with China, *Georgia Today*, 17 Nisan 2025, https://georgiatoday.ge/georgia-to-introduce-chinese-as-a-second-language-in-schools-amid-strengthening-ties-with-china/

[8] Çin ile Gürcistan Karşılıklı Vize Muafiyeti için Anlaştı, *CGTN Türk,* 11 Nisan 2024, https://www.cgtnturk.com/cin-ile-gurcistan-karsilikli-vize-muafiyeti-icin-anlasti

[9] Ketevan Chincharadze, Georgias Tacit Pivot to China, *The Diplomat,* 23 Mayıs 2024, https://thediplomat.com/2024/05/georgias-tacit-pivot-to-china/

[10] Miro Popkhadze ,Chinas Georgian Gamble, *FPRI,* 17 Mart 2025, https://www.fpri.org/article/2025/03/chinas-georgian-gamble/

[11] Georgia Expands Surveillance Network Amid Privacy and Security Concerns, *ID Tech,* 7 Şubat 2025, https://idtechwire.com/georgia-expands-surveillance-network-amid-privacy-and-security-concerns/

Yazar Hakkında :

Seyda Nur OSMANLI, 2015 yılında Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun olmuştur. 2021 yılında, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında "Kuşak ve Yol Girişimi: Cibuti ve Pakistan Örnekleri" başlıklı teziyle Yüksek Lisans derecesini almıştır. Osmanlı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında Doktora Adayıdır. Çin dış politikası, Çin-ABD ilişkileri, Türkiye-Çin ilişkileri hakkında çalışmalarını sürdürmektedir. Osmanlı, AVİM Uygulamalı Eğitim Programı Koordinatörüdür. Ayrıca, AVİM Günlük Bülten'in Asya-Pasifik bölümünü hazırlamaktadır. Ekim 2024'den bu yana AVİM'de Misafir Araştırmacı olarak görev yapmaktadır. Osmanlı, Mayıs 2026-Temmuz 2026 tarihleri arasında Erasmus+ Staj Bursu kazanarak, Bonn Üniversitesi bünyesindeki Center for Advanced Security, Strategic and Integration Studies (CASSIS) merkezinde Misafir Araştırmacı olarak staj ve araştırma faaliyeti yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: OSMANLI, Seyda Nur. 2026. "GÜRCİSTAN'DA ARTAN ÇİN VARLIĞI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2025 / 19. Nisan 29. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Analiz/GURCISTAN-DA-ARTAN-CIN-VARLIGI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır